

SPIONAJ ȘI POLIȚIE POLITICĂ ÎN CONSTANȚA. IMRE BATHORY ȘI UGOLINO PRATESI

*Dr. Marian ZIDARU**

Urmărirea penală

În perioada 1956-1957, la Constanța, s-a desfășurat o acțiune informativ-operativă a organelor de securitate, care a vizat angajații Consulatului italian din Constanța și pe cetățeanul român de naționalitate maghiară Bathori Imre.

În 1939, Bathori Imre a fost angajat ca funcționar la Consulatul britanic din Constanța, unde a lucrat până când Anglia a declarat război Germaniei lui Hitler, moment în care consulatul a fost închis. Bunurile aparținând consulatului au rămas în custodia lui Bathori Imre, care a primit pentru aceasta un salariu de 8 (opt) mii lei pe lună, mai întâi de la legația americană, apoi de la legațiile franceză și elvețiană. Această funcție de custode a durat aproximativ opt luni, până în 1942, când legația elvețiană a preluat bunurile consulatului și a închiriat spațiile trupelor germane¹.

După 23 august 1944, consulatul britanic din Constanța s-a redeschis în clădirea din strada Elena Pavel nr. 24, având ca consul pe Stanley Commes, care în 1947 l-a readus pe Bathori Imre în consulat, deși Imre nu mai fusese angajat al consulatului din 1942.

În 1948, consulatul italian din Constanța a fost vizitat de atașatul militar Mario Grandi, cu care Bathori avea relații bune. Într-una din zile, Bathori Imre l-a vizitat pe Mario Grandi pe terasa consulatului și a urmărit cu binoclul navele care intrau și ieșeau din portul Constanța. Mario Grandi era interesat în special de numele acestor nave, deoarece, având numele navei, putea găsi în cartea „Lloyd”, în care sunt listate toate navele din lume, toate caracteristicile care l-ar fi putut interesa. Mario Grandi, în discuția cu Bathori Imre, i-a spus că l-ar fi interesat numărul de mașini sovietice din Constanța, despre trupele sovietice, dacă erau în barăci sau pe poziții, dacă existau depozite de muniție și combustibil, unde se aflau și ce fel de muniție aveau, câte tancuri sovietice erau, mărimea lor, calibrul tunurilor și ce alt armament au, dacă sunt tunuri în Constanța, unde sunt amplasate, ce calibru au, dacă sunt tunuri antiaeriene sau de câmp și dacă sunt instalate pentru tragere sau nu, dacă barăcile românești au fost ocupate de trupele sovietice și ce alte barăci noi au avut sovieticii.

* Conferențiar universitar dr. Asociația Geopolitică „Casa Mării Negre”. E-mail address: marianzidaru64@gmail.com.

¹ Arhiva SRI, fond D, dosar 43, vol I, f.23.

Bathori Imre a fost de acord să îi furnizeze lui Mario Grandi toate aceste informații. Înainte de a începe să culeagă informațiile, Mario Grandi l-a avertizat pe Bathori Imre că este absolut necesar să lucreze cu atenție pentru a nu fi descoperit de autorități.

Urmând instrucțiunile primite de la Mario Grandi, a început să își îndeplinească sarcinile. Astfel, înarmat cu o bucată de hârtie și un creion mic, pe care le ținea în buzunar, Bathori Imre a pornit pe străzile din Constanța. Pentru a nu fi observat, își făcea toate însemnările cu creionul, băgându-și mâna în buzunar, apoi, când ajungea într-un loc mai ferit, verifica dacă ceea ce scrisese era lizibil, transcriind însemnările pe o altă bucată de hârtie pe care i-o înmâna lui Grandi în consulatul unde locuia și el.

În ceea ce privește culegerea altor informații, le-a făcut deplasându-se la periferia orașului Constanța, respectiv la Km 5, cartierul Brătianu, bulevardul Lenin, Palas etc. În timpul acestor deplasări a observat că:

- la Km 5 se aflau tunuri de artilerie de coastă.
- pe un loc pustiu, lângă forumul radio, se afla un teren de antrenament unde soldații sovietici se antrenau cu tunurile sub conducerea unui ofițer.
- pe strada Caragiale se afla o coloană de tunuri camuflate, tractate de mașini, ale căror numere le-a notat.
- în cartierul Tăbăcărie, în punctul „Pescărie”, se afla o baterie de coastă cu marinari români. -Locuințele fostelor regimente de artilerie 13 și 18 de obuziere erau ocupate de trupele sovietice, iar în curtea lor se aflau multe tunuri și mașini pe care le-a numărat cu ușurință, deoarece erau aliniate, notând în același timp câte tunuri erau tunuri de câmp și câte tunuri antiaeriene, precum și grosimea aproximativă a țevii...
- Existau 2 depozite de muniții în port, unul situat între chei și rada portului militar, iar altul la circa 100 de metri de poarta numărul 1 spre gara portuară.

Toate acestea notate sau memorate de Bathori Imre au fost comunicate lui Mario Grandi. La scurt timp, Consulatul englez din Constanța a fost închis, iar Mario Grandi a plecat la București. Cu această ocazie, i-a cerut lui Bathori Imre să continue munca de culegere de informații, convenind ca informațiile culese să fie trimise prin poștă, prin redactarea unei scrisori de conținut obișnuit, adresată unei persoane din București, pe care i-o indicase la plecare, căreia urma să îi adreseze scrisoarea cu formula „Dragă prietene”, și al cărei conținut nu trebuia să fie suspect.

În ceea ce privește informațiile, Mario Grandi l-a învățat pe Bathori Imre cum să folosească indigoul alb, și anume să aplice indigoul peste textul scrisorii, iar deasupra o hârtie albă pe care să scrie informațiile pe care le

adunase, apoi să ridice indigoul și să distrugă hârtia pe care scrisese informațiile prin ardere și să trimită scrisoarea la adresa respectivă. În acest scop, Mario Grandi i-a lăsat lui Imre 20 de coli de hârtieși o foaie de indigo alb. Bathori Imre i-a trimis o singură scrisoarelui Mario Grandi la București, în care, folosind procedeul indigoului alb, l-a informat despre o linie de cale ferată cu vagoane militare sovietice, indicând numărul, litera și semnul fiecărui vagon.

Cu ocazia unei vizite făcute de Bathori Imre la Mario Grandi în București, pe strada Porumbaru, când Grandi i-a dat aproximativ 60 de pachete de țigări de diferite calități, Mario Grandi a remarcat că nu a imprimat corect tipăriturile indigo, cerându-i să îi returneze rolele de hârtie pe care i le dăduse, promițându-i inculpatului că îl va învăța din nou cum să procedeze atunci când el sau altcineva va veni la Constanța.

Hărțile pe care Mario Grandi le-a cerut au fost trimise de inculpat prin intermediul soției sale. În anii 1955-1956, inculpatul Bathori Imre i-a făcut mai multe vizitelui Pratesi Ugolino, grădinar la casa italiană din Constanța, pe care îl cunoștea din 1943, deoarece amândoi erau angajați pe o navă italiană. Cu ocazia unei vizite din iarna anului 1956, Bathory Imre l-a întrebat pe Pratesi Ugolino dacă avea legături cu legația italiană din București, dar nu a primit nici un răspuns. Bathory Imre a purtat discuții cu Pratesi Ugolino despre evenimentele din Ungaria, ocazie cu care inculpatul a difuzat informația, considerată calomnioasă de către anchetatori, potrivit căreia în portul Constanța, o navă de pasageri sub pavilion sovietic ar fi încărcat direct dintr-un tren un număr mare de persoane de etnie maghiară arestate în timpul evenimentelor din Ungaria, pe care le-a transportat în U.R.S.S. Pratesi Ugolino, care desfășura de ceva timp activități de spionaj pentru statul italian, a transmis informațiile primite de la Bathory Imre șefului său de la București printr-o scrisoare cu conținut convențional². Potrivit dosarului de urmărire penală, în luna decembrie 1956, Bathori Imre a mers în vizită la Constanța la cetățeanul italian Pratesi Ugolino, pe care îl cunoștea din anul 1943, când amândoi s-au imbarcat pe aceeași navă străină, iar în discuțiile purtate, Bathori Imre l-a întrebat pe acesta din urmă dacă are legături informative cu legația italiană de la București, precizând că este interesat să afle dacă acesta transmite informații de natură secretă legației, întrucât avusese astfel de relații și cu consulul englez la Constanța în anul 1948. Cetățeanul italian Pratesi Ugolino (Ugo), administrator al Casei Italiene din Constanța, avea legături directe cu diplomații italieni. Ugolino a evitat să dea un răspuns afirmativ la această întrebare.

²*Ibidem*, volum I ff. 23-46.

Spre sfârșitul lui decembrie 1956, Bathori Imre l-a vizitat pe Ugolino și au discutat despre evenimentele din Ungaria. Cu această ocazie, i-a transmis lui Pratesi informația că un tren cu cetățeni maghiari aștepta în portul Constanța pentru a fi trimis în URSS cu o navă sovietică sosită în port în acest scop. Întrucât Pratesi Ugolino desfășura de mult timp activități de informații pentru statul italian, a transmis informația primită șefului său de la București, printr-o scrisoare cu conținut codificat³.

Cu prilejul unei vizite pe care Pratesi Ugolino a făcut-o la Legația de Stat italiană, care îl recrutase pentru culegerea de informații, i s-a încredințat misiunea de a supraveghea portul Constanța și de a vedea dacă se efectuează transporturi de cetățeni maghiari către U.R.S.S.S. cu nave sovietice, stabilind totodată textul convențional al scrisorii codificate pentru a nu fi interceptat de securitatea română. La 18 iulie 1957 Bathory Imre a fost arestat.

Având în vedere că termenul de anchetă și de detenție a expirat la 17 septembrie 1957 și că era încă necesar pentru a se finaliza ancheta:

- să se administreze probe care să ateste activitatea de spionaj desfășurată în perioada în care a lucrat la Consulatul Britanic din Constanța.
- pentru a audia martorii care au fost menționați în dosar ca fiind prezenți la comentariile politice făcute de Bathori Imre.
- pentru a da curs oricăror solicitări formulate de Bathori Imre cu ocazia prezentării materialului din dosarul de cercetare penală.
- să întocmească actele procedurale necesare în vederea trimiterii dosarului la Parchetul Militar în vederea sesizării instanței de judecată, în conformitate cu dispozițiile art. 254 din Codul de procedură penală al Republicii Populare Române, în baza dispozițiilor articolelor de mai sus și a art. 115 din Codul de procedură penală, s-a dispus instituirea sechestrului asigurător asupra bunurilor mobile și imobile ale inculpatului Bathori Imre, cu respectarea dispozițiilor art. 25 alin. 6 din Codul penal și art. 30 din Codul familiei. În urma finalizării urmăririi penale, inculpații au fost condamnați, având în vedere examinarea orală a cauzei în ședință secretă și documentele depuse la dosar, care au fost prezentate părților.⁴

Procesul în instanță

În fața instanței, Bathory Imre nu mai recunoaște că i-a furnizat informații lui E.G. Matthews, fostul consul al Marii Britanii la Constanța, declarând că toate declarațiile făcute în fața organelor de anchetă nu au fost decât o născocire a imaginației sale.

³Arhiva SRI, fond D, dosar 43, vol I, f.23.

⁴*Ibidem*, volum I ff. 23-46.

Curtea a considerat că afirmațiile lui Bathory au fost făcute pentru a scăpa de răspunderea penală, mai ales că, în interogatoriul său în fața instanței, acesta a declarat că nu a fost bătut de către autoritățile de anchetă, astfel încât declarațiile au fost făcute fără ca asupra sa să se exercite vreo presiune morală sau fizică.

În plus, Curtea a considerat neverosimilă afirmația inculpatului potrivit căreia informațiile pe care i le-a dat lui E.G. Matthews ar fi fost simple invenții, întrucât o parte dintre acestea fuseseră verificate pe teren și corespundeau realității. Astfel, informațiile privind cazarea trupelor sovietice se coroborau cu documentul oficial numărul 01304 din 23 septembrie 1957 al Comandamentului Garnizoanei Constanța, care confirma că în 1949 trupele sovietice fuseseră într-adevăr în lagăr.

În ceea ce privește discuțiile pe care le-a avut cu Pratesi Ugolino, cu privire la evenimentele din Ungaria, inculpatul le-a recunoscut atât în timpul investigațiilor inițiale, cât și în fața instanței, iar acestea s-au coroborat cu declarațiile lui Pratesi Ugolino și Meraldo Giobota.

Astfel, Pratesi Ugolino afirmă că inculpatul, cu ocazia unei vizite, i-a povestit despre încărcarea unui vas sovietic de pasageri cu refugiați maghiari care au fost duși în URSS, informație pe care a transmis-o apoi legăției italiene printr-o scrisoare cu conținut convențional.

Pratesi Ugolino mai spune că, împreună cu Bathori Imre, după ce au ascultat știrile de la posturile de radio din Roma și Paris, au discutat despre evenimentele din Ungaria, făcând comentarii răutăcioase la adresa URSS pentru că a intervenit cu armata pentru a reprimă contrarevoluția și a insultat comunismul.

În ceea ce privește informația referitoare la încărcarea navei sovietice cu refugiați maghiari, Bathori Imre, în fața instanței, a dezvăluit că a avut-o de la o vecină de-asa, și anume Dimancea Maria. Instanța a respins această afirmație, deoarece Dimancea Maria, în declarația sa în fața organului de anchetă, nu a recunoscut că a discutat ceva cu el, declarând că era în conflict cu inculpatul și că nu mai vorbise cu el din 1953.

În ceea ce privește agitația anticomunistă desfășurată de Bathori Imre în rândul muncitorilor de la întreprinderea 1009 Palas, aceasta rezultă din recunoașterile inculpatului la primele cercetări și în fața instanței de judecată, precum și din declarațiile martorilor Morgan Dumitru, Tulea Mihai și Tache Mihail, după cum urmează:

-Martorul Morgan Dumitru a arătat că l-a auzit pe inculpat, cu o zi înainte de a se publica ceva în ziare, sau de a se comunica ceva la radio, că în Ungaria a început o revoluție, prin care maghiarii încercau să-și obțină

independența.⁵ Instanța a mai arătat că inculpatul avea obiceiul de a asculta posturile de radio străine, comentând știrile pe care le auzea, fără să se ferească de ele, defăimând țările din lagărul socialist, și că a spus că primul secretar al Partidului Muncitoresc Român va fi schimbat, defăimându-l.

-Martorul Ciochină Nicolae, în declarațiile sale, arată că inculpatul Bathori Imre nu a fost de acord cu intervenția trupelor sovietice pentru reprimarea contrarevoluției din Ungaria.⁶ Martorul Tache Marin, a arătat că inculpatul și-a exprimat regretul că nu mai trăiește la fel de bine ca atunci când era la consulatul englez, că nu a fost de acord cu intervenția armatelor sovietice în Ungaria în timpul contrarevoluției, că în Transilvania era mult șovinism și că maghiarii și românii nu s-au înțelesși nu se vor înțelege niciodată.

În opinia Tribunalului de Primă Instanță, faptele imputatului Bathori Imre au fost pe deplin stabilite prin declarațiile inculpatului în cadrul anchetei inițiale, coroborate cu declarațiile. Îndrept, Curtea a constatat că Bathori Imre a fost pus sub acuzare pentru infracțiunea de trădare de patrie, pedepsită de articolul 1941 coroborat cu articolul 1944 din Codul de procedură penală, și de uneltire împotriva ordinii sociale, pedepsită de articolul 209 alineatul (2) din Codul de procedură penală.

În opinia Tribunalului, faptele inculpatului Bathori Imre, cetățean român de naționalitate maghiară, de a fi cules și transmis în mod repetat lui George Edward Matthews, care se afla în serviciul unei puteri străine, informații din domeniul militar care constituiau secrete de stat, în scopul subminării capacității de apărare a României, constituie infracțiunea de trădare de patrie pedepsită de art. 1941 coroborat cu art. 1944 din Codul de procedură penală.

Având în vedere că, în opinia instanței, erau întrunite elementele constitutive ale acestei infracțiuni, întrucât subiectul infracțiunii de trădare de patrie a fost identificat în persoana inculpatului Bathori Imre, persoană fizică și cetățean român, care a săvârșit faptele constatate de instanță ca fiind dovedite și care se încadrează în sfera de aplicare a textelor legale mai sus menționate, iar obiectul infracțiunii a fost în special securitatea externă a României. Aspectul obiectiv constă în culegerea și transmiterea de informații secrete, în scopul subminării regimului din R.P.R., așa cum se arată în expunerea faptelor.

⁵*Ibidem*, volum II f. 12.

⁶*Ibidem*, volum I fila 63 și volum II f. 13.

Aspectul subiectiv al infracțiunii constă în voința inculpatului, care s-a angajat alături de Eduard George Matthews înculegerea și transmiterea de informații, din care rezultă că inculpatul a prevăzut consecințele socialmente periculoase ale activității sale și a persistat în desfășurarea acesteia, adică – în opinia Curții - inculpatul a lucrat cu intenție contrarevoluționară directă.

În consecință, Curtea urma să aplice pedepsele prevăzute la articolul 1941 coroborat cu articolul 1944 din Codul penal. Între octombrie 1955 și iulie 1957, inculpatul Bathori Imre a agitat în rândul muncitorilor de la societatea 1009 Palas, cu care intrase în contact, prin difuzarea de știri de la posturi de radio considerate imperialiste, împotriva țărilor democratice populare, a fost ostil la ceea ce instanța de judecată a considerat a fi ajutorul frățesc al URSS pentru Ungaria democratică în reprimarea contrarevoluției, în împrejurările descrise în starea de fapt, acțiuni care ar fi putut pune în pericol siguranța statului, constituie infracțiunea de instigare la tulburarea ordinii sociale, pedepsită și sancționată de art.1 alin. 1 pct. 209 alin. 2. Aspectul obiectiv al acestei infracțiuni a constat în propaganda și agitația făcută de inculpat în legătură cu evenimentele politice care au avut loc în Ungaria. Pe baza acestor relatări, Tribunalul l-a găsit pe Bathori Imre vinovat de infracțiunile pedepsite în temeiul articolului 1941 coroborat cu articolul 1944 din Codul de procedură penală și al articolului 209 alineatul (2) litera (a) din Codul de procedură penală.

În opinia instanței, aspectul subiectiv al infracțiunii a constat în faptul că activitatea inculpatului nu a fost una întâmplătoare, ci una continuă și conștient dirijată, având ca scop slăbirea stării de democrație populară și a încrederii și atașamentului poporului român față de URSS, deși a conștientizat că faptele sale constituie o infracțiune pedepsită de legile țării, a acceptat totuși de bunăvoie consecințele acesteia. Având în vedere pericolozitatea socială atât a infracțiunilor comise, cât și a persoanei inculpatului, Curtea a constatat că nu există circumstanțe atenuante în favoarea inculpatului.

Având în vedere faptul că inculpatul a fost arestat preventiv din 18 iulie 1957 și că au fost efectuate cheltuieli în timpul cercetării și judecării cauzei, Curtea, în conformitate cu dispozițiile articolului 463 din Codul de procedură penală, a impus întreaga pedeapsă a arestului preventiv și, în conformitate cu dispozițiile articolului 304 din Codul de procedură penală, a dispus obligarea inculpatului la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, coroborate cu concluziile procurorului militar, Curtea, în unanimitate, l-a găsit pe Bathori Imre vinovat de infracțiunea de trădare de patrie, pedepsită de articolul 1941 coroborat cu articolul 1944 din Codul de procedură penală, și de infracțiunea de uneltire împotriva ordinii

sociale, pedepsită de articolul 209 alineatul (2) din Codul de procedură penală.

Deliberând în secret, în conformitate cu art. 291-295 din Codul de procedură penală, asupra vinovăției și aplicabilității pedepsei în cauza penală privind pe: Bathori Imre, născut la 21 ianuarie 1912, în comuna Ilia, regiunea Hunedoara, fiului Emeric și Elisabeta, căsătorit, fără copii, contingent 1934, muncitor betonist, din Constanța, strada Nicolae Titulescu, nr. 30, acuzat de săvârșirea infracțiunii de trădare de patrie, faptă pedepsită și prevăzută de art.1 alin. 1941 combinat cu art. 1944 Cod procedură penală și de uneltire împotriva ordinii sociale, pedepsită și prevăzută de art. 209, pct. 2. Cod penal.

Procedura executării pedepsei

Pentru motivele expuse în corpul sentinței și în opiniile cu concluziile procurorului militar, Tribunalul Militar a decis:

-Cu unanimitate de voturi, l-a găsit pe Bathori Imre vinovat de infracțiunea prevăzută și pedepsită de art. 1941 din Codul penal și de infracțiunea prevăzută și pedepsită de art. 209 alin. 2 din Codul penal și, de asemenea, cu unanimitate de voturi, a constatat că nu există circumstanțe atenuante în favoarea sa.

-Prin sentința nr. 228 din 22.02.1957 a acestui Tribunal Militar, Bathori Imre, a fost condamnat la 15 ani de muncă silnică și confiscarea averii pentru infracțiunea de trădare de patrie prevăzută și pedepsită de art. 1941, combinat cu art. 1944. l-a obligat la plata sumei de 200 (două sute) lei cheltuieli de judecată, deoarece a cules și transmis în mod repetat unei persoane aflate în serviciul unei puteri străine, informații din domeniul militar, care constituiau secrete de stat, în scopul subminării capacității de apărare a României⁷.

-Fapta lui Bathori Imre de a fi agitat, în perioada octombrie 1955 - iulie 1957, în rândul muncitorilor de la întreprinderea 1009 Palas, cu care a intrat în contact, în sensul difuzării de către posturile de radio capitaliste a unor știri cu conținut ostil regimului politic din România, împotriva țărilor de democrație populară, și a fost ostil ajutorului frățesc acordat de URSS Ungariei comuniste pentru înăbușirea mișcării revoluționare, în condițiile expuse în starea de fapt, acțiuni din care ar fi putut rezulta un pericol pentru siguranța statului, constituie, în opinia Tribunalului Militar, infracțiunea de instigare împotriva ordinii sociale, pedepsită și prevăzută de art. 209, alin. 2, din Codul de procedură penală.

⁷*Ibidem*, Sentința nr. 228 din 22.02.1957.

Decizia a devenit definitivă prin Decizia nr. 9/1958 a Colegiului Militar al Tribunalului Militar Suprem prin care s-a respins recursul. Executarea pedepsei a început la 18 iulie 1957 și a expirat la 24 iulie 1972. Mandatul de executare a pedepsei nr. 648/1957 din 31.01.1958 a fost emis și trimis la penitenciarul Constanța. Prin adresa nr. 16401 din 31.01.1958, au fost date instrucțiuni executorului judecătoresc al Tribunalului Constanța să ia măsuri în legătură cu Secția Judiciară Constanța pentru a transfera bunurile confiscate către stat ⁸.

Afacerea Protesi Ugolino

Pratesi Ugolino a fost ofițer în armata italiană. El a fost scos din armată și trimis în Turcia, la ambasada italiană. A fost depistat de securitatea turcă culegând informații la începutul anilor '50.

Expulzat din Turcia, a fost trimis în România, la fosta casă italiană, fiind intendent și superintendent. Deținea un teren pentru grădinărit în „Viile Noi”. Un alt italian, Sanimarico Giuseppe om de serviciu la Casa D'Italia din Constanța, deși analfabet, a fost pregătit de către S.S.I. pentru că avea fler.

Stavropole Giuseppe, ofițer pe un vas italian, informator al serviciului secret italian S.I.S.M.I. (Servizio di Informazioni Militari), a fost văzut cu Ugolino Pratersi⁹. A fost pus în filaj pe baza unei informații, fiind singura dată când a venit pe la ambasadă. Atunci i s-a spus lui Ugo să nu mai trimită banii prin poștă, ci să îi strângă și să îi predea personal secretarului ambasadei italiene, o dată la 3 luni. Nu existau informatori bine pregătiți la ambasada italiană și la Casa D'Italia.

O dată pus în filaj, au descoperit două legături importante. Inginer Sasu Antonio șeful informatorilor folosea din rândul subalternilor oameni care îl informau despre starea de spirit; informațiile mergeau la firme străine, a fost dirijat pe lângă Ugolino Pratesi. Pe Ugolino îl vizita Maraldo Giuseppe. Acesta l-a băgat emițător pe Gavrilov. Ugo îi folosea pe acești indivizi. Culegea date prin oamenii săi de la agenția de export metal. Informațiile militare vizau armamentul, portul militar Mangalia, informații despre instalațiile din portul militar și navele de luptă. Ugolino Pratesi avea o memorie fantastică. Gavrilov își nota fiecare lucru din port iar pe baza informațiilor alcătuia note informative. Secretarul ambasadei i-a dat sarcina să culegă informații. Secretarul nu a acceptat să se întâlnească cu Sasu. A fost descoperit un bilețel de la Gavrilov. Securitatea a făcut o combinație informativă prin directorul de la Administrația Portului Constanța. Gavrilov

⁸*Ibidem*, Decizia nr. 9/1958 a Tribunalului Militar Suprem Colegiul Militar

⁹*Ibidem*, volum II ff. 10-18.

a fost trimis în delegație la Ploiești cu trenul. El primea 50 de lei de informație. Avea de contactat 6 agenți români care aveau dosare și la S.S.I.

În decembrie 1956 Bathori Imre a mers în vizită la cetățeanul italian Pratesi Ugolino din Constanța pe care-l cunoștea încă din anul 1943, când ambii au fost imbarcați pe același vas străin și din discuțiile pe care le-au purtat, Bathori Imre l-a întrebat pe acesta dacă are legături informative cu Legația statului italian din București, declarând că îl interesa să afle dacă transmite legației informații cu caracter de spionaj, întrucât și el avusese astfel de relații cu consulul englez din Constanța în anul 1948. Cetățeanul italian Pratesi Ugolino, administratorul Casei Italiene din Constanța avea legături directe cu diplomații italieni. Ugolino a evitat să-i dea un răspuns afirmativ la întrebarea ce i-a fost pusă.

Spre sfârșitul lunii decembrie 1956 tot cu ocazia unei vizite pe care Bathori Imre i-a făcut-o acestuia, au discutat despre evenimentele din Ungaria.

Cu această ocazie i-a transmis lui Pratesi Ugolino informația că în portul Constanța ar fi un tren cu cetățeni maghiari care așteptau pentru a fi trimiși în U.R.S.S. cu un vapor sovietic care ar fi sosit în port în acest scop. Întrucât Pratesi Ugolino desfășura de mult timp activitate de spionaj în favoarea statului italian, a transmis informația primită șefului său de la București printr-o scrisoare cu conținut codificat.

Cu ocazia unei vizite pe care Pratesi Ugolino a făcut-o la Legația statului italian, care îl recrutase pentru culegere de informații, a primit misiunea de a supraveghea portul Constanța și de a vedea dacă se fac transporturi de cetățeni maghiari în U.R.S.S. cu ajutorul vaselor sovietice, stabilind totodată și textul convențional al scrisorii codificate pentru a nu fi interceptate de securitatea română.

În urma acestor indicații, Pratesi Ugolino a fost informat de ceea ce îl interesa de către Bathori Imre, iar scrisoarea cu conținut codificat a fost scrisă la mașină de cetățeanul român Gavrilov Nicolae (arestat în acest caz) care fusese recutat ca agent al lui Pratesi Ugolino. Numitul a fost reținut la data de 18 iulie 1957, orele 23:55 până la 19 iulie orele 23:55, în baza ordonanței de reținere din 18 iulie 1957, semnată de căpitanul de securitate Vera¹⁰

Concluzii

În urma finalizării cercetării la acest studiu de caz considerăm că se impun următoarele concluzii:

¹⁰*Ibidem*, Decizia nr. 9/1958 a Tribunalului Militar Suprem Colegiul Militar.

1. În perioada de după cel de Al Doilea Război Mondial în Constanța a existat un caz de transmitere de informații în care a fost implicat Consulatul Italiei la Constanța. Ugolino Pratesi, un fost ofițer în armata italiană, avea un istoric de colectare de informații secrete și a fost expulzat din Turcia pentru astfel de fapte în 1940.

2. Deși un angajat al consulatului italian din Constanța a fost implicat în acest caz, faptul că acest caz, arestarea și condamnarea lui Imre Bathori, a fost legată de reprimarea revoluției maghiare din 1956, face ca acest caz să fie un caz de poliție politică și nu un caz de securitate națională.

3. Felul în care a fost condusă ancheta arată că drepturile inculpatului, în special dreptul la apărare, au fost încălcate. Faptul că interogatoriile au durat mai multe ore și foarte puține au fost consemnate în procesele-verbale indică faptul că, în timpul anchetei, este posibil ca autoritățile de cercetare penală să fi folosit presiuni fizice și/sau morale.

4. O analiză a informațiilor furnizate de Bathori Imre lui Pratesi Ugolino și corelarea lor cu legislația în vigoare arată că o mare parte dintre acestea nu puteau constitui secrete de stat, dar în contextul unui regim totalitar și al paranoiei Războiului Rece, au fost considerate ca atare, cu rezultatul că multe persoane au avut de suferit.

***ESPIONAGE AND POLITICAL POLICE IN CONSTANTA.
IMRE BATHORY AND UGO PRATESI***

-abstract-

Key Words: Imre Bathori, Ugo Pratesi, security, political police, espionage

In the years after the Second World War, in Constanta, has been developed a case of espionage in that has been involved the Italian Consulate in Constanta. The italianconsule, Ugolino Pratesi was an Italian army officer, who had a history in the collection of secret information. He was expelled for such deeds in 1940 from Turkey. In this case it was also involved a Romanian citizen of Hungarian origin, Imre Bathory. This paper presents the whole affair conduct resulted in the trial and condemnation of Imre Bathory.